

Antirasism

Ida Hummelstedt och Joséphine Gram från utvecklings-
och forskningsprojektet Antirasistisk och trygg verksamhetskultur
i skolan (ARTIS) vid Helsingfors universitet på uppdrag av Folkhälsan.

“Rasism är inte aktuellt i vår skola”

- Rasism finns på flera nivåer i skolvardagen, även när den inte uttrycks öppet.
- Strukturell rasism behöver aktivt synliggöras och motarbetas av både personal och elever.
- Lärare bör diskutera rasism också för att sänka tröskeln för elever att berätta om egna eller bevittnade upplevelser

"Men det var bara ett skämt!"

- Rasism förminskas ofta som "humor", men alla rasistiska uttryck reproducerar rasism oavsett intention.
- Rasistiska skämt upprätthåller alltid rasism, oberoende av vem som är närvarande.
- Vid osäkerhet: fråga om uttalandet troligare upprätthåller eller utmanar rasism - om det upprätthåller rasism, ingrip.

“Jag menade ju inte det rasistiskt!”

- Samtal om vithet och rasism väcker ofta starka känslor. Vi påverkas alla av en lång historia av rasism vare sig vi vill det eller inte.
- Om någon upplever något du sagt eller gjort som rasistiskt: lyssna, försök se deras perspektiv, be om ursäkt och ändra ditt beteende framåt.
- Antirasism handlar om handlingar: granska kontinuerligt vad du gör, inverkan är viktigare än din avsikt.

Åtgärder: Erkänn rasismens existens

- Erkänn att rasism och vithetsnormer finns i alla utbildningsmiljöer och påverkar elever och personal olika beroende på deras rasifierade positioner.
- Ge utrymme för att prata om de känslor som rasism väcker - både hos dig som lärare och hos eleverna.
- Säkerställ att elever som upplever rasism blir hörda, bekräftade och får stöd.
- Var öppen för kritik och utveckling - antirasistiskt arbete blir man aldrig färdig med.

Åtgärder: Gemensamt ansvar & tydliga anvisningar

- Personalen behöver kontinuerligt visa att de ingriper i och motverkar rasism och skadliga normer som vithetsnormen.
- Upprätta tydliga och systematiska riktlinjer för både förebyggande och ingripande insatser mot rasism
- Säkerställ att alla, även nyanställda och vikarier, känner till riktlinjerna och sin roll i dem.
- Personalen ska inte lämnas ensam att hantera situationer som handlar om rasism, det behövs kollektivt ansvar och stöd.

Åtgärder: En antirasistisk verksamhetskultur

- Främja en hållbar och proaktiv antirasistisk verksamhetskultur.
- Utbilda dig själv i rasism och antirasism.
- Ledare: säkerställ kontinuerlig utbildning och gemensamma samtal om antirasism
- Alla har ansvar att motverka rasism utifrån sin roll och position.
- Kartlägg och diskutera begränsande normer regelbundet.
- Våga utmana varandra som kollegor!